

Liečba refluxovej choroby žalúdka v ambulanciách slovenských všeobecných lekárov

MUDr. Jana Bendová¹, MUDr. Iveta Vaverková²

¹ Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, Veľký Biel

² Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, Bratislava

Analyzovali sme údaje elektronickej preskripcie z 8 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých (spolu 14 000 pacientov), aby sme zistili, či sa dodržiavajú odporúčania pre liečbu GERD. Odporúčané PPI boli predpisované len u 72,5 % pacientov s GERD, pričom omeprazol bol najčastejšie predpisovaným PPI (60 %). Preskripcia antagonistov H2-blokátorov je v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých stále príliš vysoká. Zdôrazňujeme potrebu efektívnejšej edukácie všeobecných lekárov ako aj potenciál údajov v databázach všeobecných lekárov pre výskum v primárnej praxi.

Kľúčové slová: GERD, PPI, H2-blokátory, vzdelávanie, elektronickej preskripcie.

Treatment of gastroesophageal reflux disease by Slovak GPs

Electronic prescription data in 8 GP practices (covering 14.000 patients) were analyzed in order to recognize whether the recommendations for GERD treatment are followed. Prescription rate for recommended PPIs was 72,5 % only, with omeprazole as the most prescribed PPI (60 %). Despite many educational activities the H2-receptor antagonists prescription rate is still high. An effective management of GERD in GP practices remains a challenge. There is a need of more effective education of GPs. The potential of electronic databases in general practices is great, however still undervalued.

Key words: GERD, PPIs, H2-blockers, education, electronic prescription.

Úvod

V posledných 20 rokoch sa stala **refluxová choroba žalúdka (GERD) najčastejším GIT ochorením**. V roku 2005 vydalo Ministerstvo zdravotníctva SR Metodický list č. 37 Racionálna liečba refluxovej choroby žalúdka, kde sa uvádza, že „účinnosť PPI (inhibitorov protónovej pumpy) je v porovnaní s inými antisekrečnými liekmi (antagonisty H2 receptorov, antacidá) významne vyššia, preto sa odporúčajú ako terapia prvej voľby u pacientov s erozívnu formou GERD – a uprednostňujú sa i u pacientov s neerozívnu formou GERD“. V roku 2004 skončil monopol gastroenterológov na predpisovanie PPI a tieto lieky (omeprazol ako prvý) boli uvoľnené do preskripcie všeobecným lekárom. Ťažisko liečby GERD sa teda presunulo na všeobecných lekárov. Slovenská gastroenterologická spoločnosť (SGS) pripravila edukačný program zameraný na GERD, farmaceutické firmy najmä v roku 2008 a začiatkom roku 2009 zintenzívnili edukačné aktivity zamerané na všeobecných lekárov na národnej ako aj regionálnej úrovni. V časopise Revue medicíny v praxi vyšiel začiatkom roka 2009 článok zdôrazňujúci, že sa treba rozlúčiť s H2-blokátormi, pretože najúčinnnejšou liečbou GERD sú PPI. Všetky tieto publikácie a edukačné aktivity zdôrazňovali, že H2-blokátory sú „out“ a liečba by mala začať s PPI. Aká je však prax? Napriek všetkému je preskripcia H2-blokátorov v ambulanciách slovenských všeobecných lekárov značná.

Metódy

Dotazník s 13 otázkami bol elektronicke distribuovaný 15 všeobecným lekárom pracujúcim v ambulancii. Analyzovali sme záznamy elektronickej preskripcie liekov za rok 2009.

Výsledky

Vďaka tomuto projektu sa nám podarilo vytvoriť výskumnú sieť tvorenú mladými všeobecnými lekármi, ktorí používajú výlučne elektronicke preskripcie liekov a vedia pracovať s údajmi v ambulantnej databáze.

Všetky otázky v dotazníku zodpovedalo 8 respondentov (53 %), čo pokrýva údaje 14 000 pacientov v starostlivosti všeobecných lekárov. Priemerný vek respondentov bol 39 rokov, dĺžka ich praxe v ambulancii všeobecného lekára bola v priemere 7,5 roka.

Viac ako 27,5 % pacientov s GERD dostávalo H2-blokátor (graf 1), najčastejšie famotidín. Pomer preskripcie odporúčanej liečby GERD s PPI bol len 72,5 %, v porovnaní s pomerom preskripcie gastroenterológmi takmer 95 % (graf 2). Najviac predpisovaným PPI bol omeprazol (60 %), pantoprazol (33 %) a lanzoprazol (7 %) (graf 3). Avšak vo všetkých ambulanciách má preskripcia PPI stúpajúcu tendenciu.

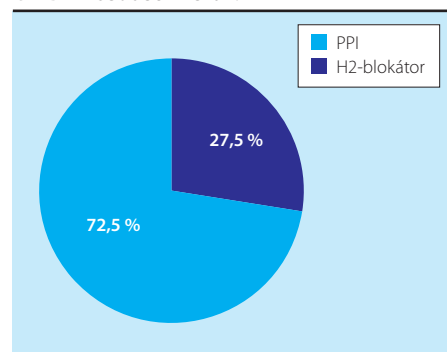
Záver

- Výskum v primárnej sfére sa nezaobíde bez elektronickej dát zhromažďovaných

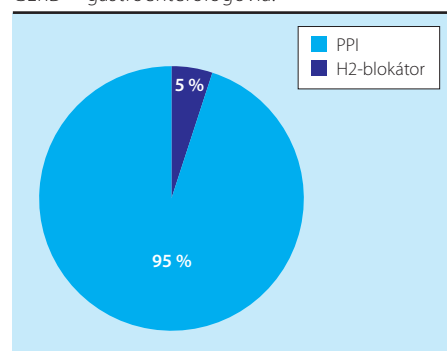
Via pract., 2010, 7 (5): 235–236

v našich ambulancijných databázach. Naša práca analyzovala preskripciu liekov dvoch liekových skupín na liečbu GERD. Podobne podrobne však môžeme rozanalyzovať aj iné liekové skupiny, napr. hypnotiká, hypolipidemiká, NSAID, antihypertenzíva, atď.

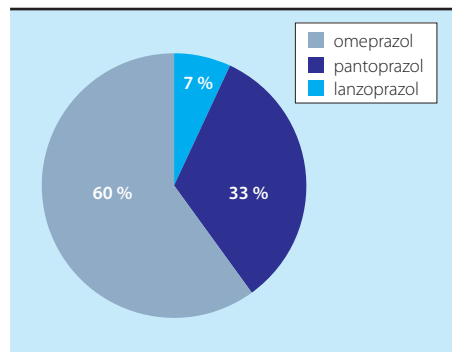
Graf 1. Preskripcia PPI a H2-blokátorov v liečbe GERD – všeobecní lekári.

Graf 2. Preskripcia PPI a H2-blokátorov v liečbe GERD – gastroenterológovia.

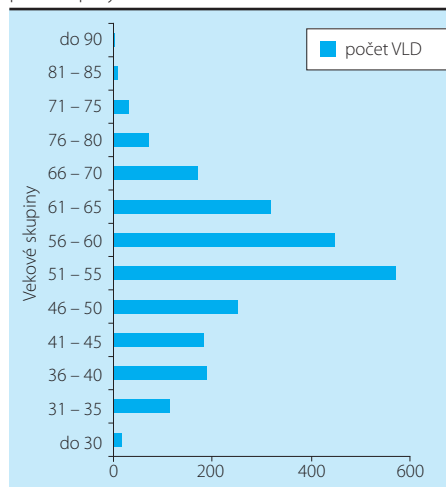
Graf 3. Preskripcia jednotlivých PPI – všeobecní lekári.

Keďže všeobecných lekárov je viac ako 2300 a väčšina z nich už používa elektronickú preskripciu liekov, potenciál takýchto dát pre výskum je obrovský. Žiaľ, tento potenciál sa na Slovensku ešte stále nedoceňuje.

- Napriek mnohým prezentáciám, školeniam a publikáciám nie sú odporúčania dodržiavané a preskripcia H2-blokátorov je stále príliš vysoká. Keďže väčšina pacientov s GERD je manažovaná v ambulanciách všeobecných lekárov, efektívny manažment GERD zostáva

Graf 4. Veková štruktúra všeobecných lekárov pre dospelých v SR.

- pre nás výzvou. Potrebné je zváženie efektívnejšej edukácie všeobecných lekárov.
- Priemerný vek všeobecných lekárov na Slovensku je 56 rokov, čo je o 17 rokov viac ako bol priemerný vek respondentov v našej novo etablovanej výskumnej sieti (graf

4). Vychádzajúc z faktu, že starší všeobecní lekári už menej držia krok s novými odporúčaniami a menej často navštevujú edukačné semináre, usudzujeme, že pomer preskripcie PPI a H2-blokátorov medzi slovenskými všeobecnými lekármi je dokonca ešte nepriaznivejší ako indikujú naše výsledky

Literatúra

- Metodický list č. 37 Racionálna liečba refluxovej choroby žalúdka, MZ SR, 2005. <http://www.sgssls.sk/publikacie/mIGERD.pdf>
- Doc. MUDr. Ľubomír Jurgoš, PhD, Doc. MUDr. Martin Hurorka, CSc., GERD – strategický manažment liečby. Revue medicíny v praxi 1/2009.
- Prof. MUDr. Ján Gajdošík PhD., Pohľad hlavného odborníka, prednáška na XXX. Výročnej konferencii SSVPL Bojnice 2009 http://www.vpl.sk/files/file/51-30konf-data/2_Gajdosik_SSVPL_16_10_2009.pdf

MUDr. Jana Bendová

Ambulancia všeobecného lekára pre dospelých
Poľovnícka 14, 900 24 Veľký Biel
jana_bendova@hotmail.com

GARA

GERMICÍDNE ŽIARIČE určené pre sterilizáciu vzduchu a dezinfekciu prostredia

GARA 30 WO/C
154 €

GARA 30 WO/M
271 €

GARA 30 WO
201 €

GARA 30 WO/CZ
195 €

GARA 30 WU/M
452 €

GARA 30 WU
384 €

GARA 30 WU/B
384 €

GARA 2x30 WK
593 €

GARA 2x30 WK/M
663 €

Mobilný stojan
kovový
+ príplatok
27 €

NEOMED, s.r.o.
Gaštanová 2,
066 01 Humenné

tel./fax:
057 788 4222,
0907 926 185

neomed@neomed.sk
www.neomed.sk